

1. **OBECNĚ ZÁVAZNÉ NAŘÍZENÍ (GENERÁLNÍ DEKRET) ČESKÉ BISKUPSKÉ KONFERENCE O MODLITBÁCH ZA UZDRAVENÍ, EXORCISMECH A NĚKTERÝCH S TÍM SPOJENÝCH NESPRÁVNÝCH PRAKTIKÁCH**

Úvod

V roce 2010 vydala Česká biskupská konference překlad doktrinální instrukce Francouzské biskupské konference, který měl nejen pomoci osvětlit a prohloubit znalosti problematiky uzdravování rodových kořenů skrze eucharistii, ale také přihlédnout k praxi exorcistů. Nyní dostáváte do rukou závazný text České biskupské konference, který schválila příslušná kongregace Svatého stolce a který zavazuje všechny církevní instituce, ordináře a duchovní na území České republiky. Mohu konstatovat, že zmíněný text je explikativní, a umožňuje tak nejen prohloubit naše znalosti daného problému, ale také nám předkládá nástroje k jeho řešení. Péče o exorcisty je součástí pastýřské služby biskupa (místního ordináře) a nemůže být nahrazena žádnými asociacemi a jinými sdruženími. Velmi důrazně připomínám potřebu navrhovaného ustanovení rady, která by pomáhala biskupovi v jeho rozhodnutích. Žádný exorcista by neměl vykonávat velký exorcismus bez konkrétního souhlasu biskupa (místního ordináře). Je nutné, aby výběr osob exorcistů byl obezřetný a náročný. Současný duchovní stav v celé společnosti, ale i uvnitř církve vyžaduje jak službu exorcistů, tak především záruku teologického, spirituálního, ale i psychologického aspektu daného problému, aby se ve společnosti nevytvářel falešný obraz dualismu – Bůh a ďábel – jako souboje dvou souměřitelných sil. Tato obvyklá lidová apokalyptická představa v kontextu současné společenské atmosféry nabývá na síle. Skutečnost je však

docela jiná. Evangelium, novozákonní zvěst, je dobré poselství, a nikoliv zvěst o vládě a vítězství satana.

Rád bych poděkoval všem, kteří se na vypracování této směrnice podíleli, její text oponovali a dovedli až ke zdárnému konci.

*Dominik kardinál Duka, OP
arcibiskup pražský a primas český
předseda České biskupské konference
28. června 2019*

I. Uvedení do problematiky

1. V úvodu italské verze nového *Rituálu exorcismů* (*De exorcismis et supplicationibus quibusdam*, promulgovaného dekretem Kongregace pro bohoslužbu a svátosti 22. listopadu 1998) se uvádí, že „nový *Rituál exorcismů* přichází na svět v kulturní situaci poznamenané velkým rozšířením pomýlených kultovních praktik či přímo pověr. Nedostatek autentické zkušenosti víry a pevného náboženského přesvědčení, ztráta některých podstatných křesťanských hodnot, spolu se zastíněním hlubokého smyslu života přispívají k vzniku atmosféry nejistoty a nedostatku důvěry, což vede lidi k tomu, že se uchylují k různým formám věštění, k náboženským praktikám nakaženým pověrami, k rituálním projevům magické povahy, a někdy dokonce k ritům tak pomýleným, jako je uctívání satana“ (č. 2).

2. Tato slova velmi výstižně charakterizují i naši společensko-kulturní situaci, kdy zvýšenou vlnu zájmu o tuto problematiku zaznamenala i Česká biskupská konference (ČBK). Nově se zde objevil další aspekt ve službě osvobozování, a to tzv. uzdravování rodových kořenů nebo také uzdravení mezigenerační. Proto Komise pro nauku víry České biskupské konference ve své směrnici *Exorcismus a uzdravování rodových kořenů*¹ ze dne 14. 6. 2010 uvádí

---

1 *Acta České biskupské konference* 5 (2010), str. 195–197. K nalezení také na URL: http://www.cirkev.cz/Media/ContentItems/294_00294/acta-cbk-5-2010.pdf (naposledy konzultováno 25. 9. 2016).

několik základních orientačních pokynů pro církevní praxi v této oblasti. Tímto dokumentem ČBK reaguje na trvalou vlnu zájmu o zmíněné fenomény. Česká biskupská konference upozorňuje především na praktiky tzv. modliteb za uzdravení rodových kořenů, které vidí příčinu „onemocnění rodových kořenů“ v působení Zlého a v působení hříchů v minulých generacích s dopadem na současnou generaci. Jak analyzuje výše uvedený dokument ČBK, tento fenomén se opírá o biblické a lidové tradice, především o působení kletby a o dopad hříchu v tradici rodiny. Často jsou také používány analogie z genetiky, psychologie, sociologie, které jsou však mnohdy zjednodušeně aplikovány do duchovního či duševního života, především do mravní roviny a roviny osobní zodpovědnosti. Dokument však jasně zdůrazňuje, že odvolávání se na biblické prameny postrádá exegetickou interpretaci a odporuje jiným biblickým úryvkům od proroka Ezechiela až po evangelium Janovo, a tedy že kletba a vina se nepřenáší z generace na generaci, ale že každý zodpovídá za své aktuální činy. Nelze tudíž hovořit o přenášení Božích trestů na následující generace. Zde dochází k zaměňování kolektivní viny za kolektivní zodpovědnost.

3. Dále Komise pro nauku víry České biskupské konference konstatuje, že křesťanskému lidu, a mnohdy i kléru, schází dostatečné pochopení především tzv. iniciačních svátostí, křtu, biřmování a eucharistie, ale i dalších svátostí, jako jsou svátost smíření a svátost pomazání nemocných, a pochopení jejich působení. Nejsou také brány v úvahu odpustkové modlitby. Pokud jde o mešní texty za uzdravení kořenů, nutno konstatovat, že nejen nebyly schváleny římskou Kongregací pro bohoslužbu a svátosti, ale vykazují řadu závažných prvků nesourodosti a neporozumění liturgickým principům.

4. V závěru dokumentu komise České biskupské konference konstatuje, že jistě „nelze pochybovat o přirozených důsledcích hříšného, nemravného chování či zločinů, které mají svůj psychologický a sociologický dopad a ovlivňují následné generace, ale není možné je v takto zjednodušené formě přenášet do oblasti teologie a duchovního života. Také tzv. ‚čtyři zranění přirozenosti‘ v důsledku dědičného hříchu nepředstavují morální vinu, ale jsou výzvou k opatrnosti a morálnímu úsilí. Popření účinnosti svátostí již ve středověku a později

v reformačním období způsobilo nárůst strachu před Zlým. O tom svědčí dějiny umění. Otevřela se také cesta epidemii čarodějnických procesů a negativnímu vidění světa a lidského života. Obojí odporuje jak evangeliu, tak křesťanské civilizaci. Úpadek svátostného života a odmítání svátostí v řadě regionů napomáhá zmíněným jevům v životě křesťanů dneška.² Proto Česká biskupská konference chce těmto problémům, které ohrožují víru, čelit a uvést je na správnou míru.

II. Teologické hledisko

5. Zdá se, že se jedná o jev obecně rozšířený, protože se k němu vyjádřila také Francouzská biskupská konference v dokumentu *O uzdravování rodových kořenů skrze eucharistii*³, vydaném také v českém překladu, s úvodem Komise pro nauku víry České biskupské konference, dne 20. 10. 2010⁴. Své stanovisko k tomuto fenoménu zaujaly i biskupské konference korejská a polská. Posledně jmenovaná v teologickém stanovisku své Komise pro nauku víry⁵ konstatuje: „V posledních letech 20. století a na počátku 21. století se v některých charismatických skupinách a kruzích, jež slaví mše svaté, resp. konají pobožnosti, s modlitbou za uzdravení, objevuje myšlenka tzv. rodového hříchu, a tedy potřeba ‚uzdravení rodových kořenů‘, o níž se stále častěji hovoří. Názory duchovních a laiků zajímajících se o otázku ‚rodového hříchu‘ a ‚uzdravení rodových kořenů‘ jsou značně různorodé a protichůdné. Pobožnosti s modlitbou za ‚uzdravení rodových kořenů‘ však

---

2 *Acta ČBK* 5 (2010), str. 196–197.

3 K nalezení na URL: http://www.cef.fr/catho/endit/txtoffi_c/2007/20070807note6_guerison_arbre_genealogique.pdf (naposledy konzultováno 25. 9. 2016).

4 ČESKÁ BISKUPSKÁ KONFERENCE (ed.), *Doktrinální instrukce Francouzské biskupské konference „O uzdravování rodových kořenů skrze eucharistii“*. Praha: Sekretariát ČBK, 2010. K nalezení také na URL: http://www.cirkev.cz/Media/ContentItems/297_00297/36-20o-20uzdravov-c3-a1n-c3-ad-20rodov-c3-bdch-20ko-c5-99en-c5-af.pdf (naposledy konzultováno 25. 9. 2016).

5 K nalezení na URL: <http://episkopat.pl/grzech-pokoleniowy-i-uzdrowienie-miedzypokoleniowe-problemy-teologiczne-i-pastoralne/> (naposledy konzultováno 25. 9. 2016).

přitahují davy lidí. Rovněž s ohledem na nejasnost používaných pojmů – ‚rodový hřích‘ a ‚uzdravení rodových kořenů‘ – vyvstává naléhavá potřeba jednoznačného vysvětlení a posouzení uvedených jevů z hlediska učení církve.“

6. Mluvení o „rodovém hříchu“ vychází z přesvědčení, že hříchy předků ovlivňují život aktuálně žijících členů jejich rodiny. Tento vliv může mít podle stoupců této teorie duchovní i tělesnou povahu, může se projevat např. v podobě nějaké nemoci, může být také příčinou psychických potíží a nezdarů v manželském či rodinném životě. Zatížení hříchem zděděným po předcích podle nich vyžaduje, aby byl člověk osvobozen. Osvobození se provádí skrze modlitbu za „uzdravení rodových kořenů“ nebo exorcismus.

7. Modlitba za „uzdravení rodových kořenů“ je zvláštní modlitbou, do níž je třeba zahrnout předky sužované osoby, a to dokonce až do patnácté či šestnácté generace. Tato modlitba se skládá z odříkávání exorcismů, přímlyvné modlitby a mše svaté. Odtud tedy modlitby a pobožnosti za „uzdravení rodových kořenů“ nebo mše svaté na tento úmysl.

8. Myšlenka „uzdravení rodových kořenů“ pochází od dr. Kennetha McAlla (1910–2001), lékaře, terapeuta a anglikánského misionáře, jenž se narodil v Číně a studoval medicínu v Edinburgu ve Velké Británii.⁶ Pod vlivem čínského myšlení došel k závěru, že existuje vztah mezi některými nemocemi a silami zla. Ve své terapii spojoval východní tradice, s nimiž se seznámil, s lékařskou praxí. Dospěl k závěru, že duchové předků hrají u somatických nemocí významnou roli. Dr. Kenneth McAll sám trpěl psychickými poruchami. Jeho práce stojí na počátku hledání uzdravení v předchozích generacích. Na něj se odvolávají stoupcí teorie „uzdravení rodových kořenů“.

9. Praktika „uzdravení rodových kořenů“ tedy pochází z tradice zakořeněné ve víře východních náboženství, v nichž jsou předmětem zvláštního uctívání předkové a které věří v reinkarnaci. To znamená,

---

6 Kenneth McALL, *Healing the Family Tree*. London: Sheldon Press, 1999 (český překl.: *Uzdravení rodových kořenů*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2007).

že tato praktika je důsledkem náboženského synkretismu, jenž dal vzniknout novému jevu, nazývanému „reinkarnace hříchu“.

10. Základní příčina popularity tohoto fenoménu spočívá v zániku pocitu hříchu, o němž hovořil již papež Pius XII.⁷ Spolu se zánikem pocitu hříchu se také oslabuje chápání toho, čím je autentická svoboda. Schopnost plnit Boží vůli, kterou nám Bůh dal (srov. 1 *Sol* 4,3), vede k tomu, že je člověk před Bohem odpovědný za své činy a jejich následky. Kdo činí zlo, zneužívá svobody a mrhá obdrženými dary, upadá do otroctví a uráží Stvořitelovu lásku. Odpovědnost za svá neštěstí a své neúspěchy se snaží přenést na předky, a proto hovoří o „rodových hříších“.⁸ Dnešní člověk – jak psal K. Rahner – má pocit, že to Bůh se musí ospravedlnit, a nikoli že on sám by měl projít proměnou – před Bohem a skrze Boha – z bytosti nespravedlivé v bytost ospravedlněnou.⁹ Z tohoto hlediska je „uzdravení rodových kořenů“ formou ospravedlnění slabosti, hledáním snadného vysvětlení a odpuštění spáchaného zla.

11. Stoupenci koncepce „rodového hříchu“ se odvolávají na Písmo svaté a dovozují, že se o tomto druhu provinění hovoří již ve Starém zákoně. V Písmu svatém poukazují na pasáže, které podle nich přímo hovoří o trestu za hříchy předků: „Já jsem Hospodin, tvůj Bůh... Stíhám vinu otců na synech do třetího i čtvrtého pokolení...“ (*Ex* 20,5); „Bůh... stíhá vinu otců na synech i na vnucích do třetího a čtvrtého pokolení“ (*Ex* 34,6–7); „Hospodin... stíhá vinu otců na synech... do třetího i čtvrtého pokolení“ (*Nm* 14,18); „Stíhám vinu otců na synech i do třetího a čtvrtého pokolení...“ (*Dt* 5,9).

12. V Bibli však nacházíme, a to dokonce v týchž knihách, výroky extatických osob, jež jsou s tvrzeními o generační odpovědnosti

---

7 Srov. rozhlasové poselství *Venerable* k Národnímu katechetickému kongresu USA v Bostonu (26. 10. 1946). In: *Discorsi e radiomessaggi di Sua Santità Pio XII.* Vol. 8. [Città del Vaticano]: Tipografia Poliglotta Vaticana, 1955, str. 288.

8 Srov. Ramón GARCÍA DE HARO. *Cuestiones fundamentales de teología moral.* Pamplona: EUNS.A, 2004, str. 459–460.

9 Srov. Karl RAHNER, *Základy křesťanské víry.* Svitavy: Trinitas, 2004, str. 80.

v protikladu. V knize proroka Jeremiáše (31,29–30) čteme: „V oněch dnech už nebudou říkat: ‚Otcové jedli nezralé hrozny a synům trnou zuby‘, *nýbrž každý zemře pro vlastní nepravost. Každému, kdo jí nezralé hrozny, budou trnout zuby.*“ Prorok Ezechiel mluví o individuální odpovědnosti za hřích: „Jakože jsem živ, je výrok Panovníka Hospodina, toto přísloví se už nebude mezi vámi v Izraeli říkat. [Otcové jedli nezralé hrozny a synům trnou zuby.]. Hle, mně patří všechny duše; jak duše otcova, tak duše synova jsou mé. Zemře ta duše, která hřeší. [...], která hřeší, ta umře; syn nebude pykat za nepravost otcovu a otec nebude pykat za nepravost synovu; spravedlnost zůstane na spravedlivém a zvlů zůstane na svévolníkovi“ (18,3–4,20). Táž zásada individuální odpovědnosti zaznívá též v knize Deuteronomium (24,16): „Nebudou usmrcováni otcové za syny a synové nebudou usmrcováni za otce, každý bude usmrcen pro vlastní hřích.“

13. Při interpretaci výše uvedených textů současná exegeze naopak vysvětluje, že v nich nejde o doslovnou „vinu“ nebo „přestupek“ otců ve významu jejich osobního hříchu, který spáchali a za který ponесou odpovědnost jejich děti, nýbrž o špatný příklad, který jim dávali a který měl vliv na jejich výchovu. Budou-li se jejich děti chovat obdobně jako otcové, zemřou „pro vlastní hřích“.

14. Tyto úryvky Bible, jež stoupenci „uzdravení rodových kořenů“ citují a které mají údajně potvrzovat jejich tezi o „rodovém hříchu“ a jeho následcích v životě dalších generací, jsou dále rozvinuty a dopovězeny. Ukazuje se, že jsou poněkud delší, než jak jsou citovány v knihách. Občas se s těmito texty manipuluje tak, aby potvrzovaly tezi o generačním hříchu či o potřebě „uzdravení rodových kořenů“. Na příklad pasáž z knihy Exodus: „Já jsem Hospodin, tvůj Bůh... Stíhám vinu otců na synech do třetího i čtvrtého pokolení...“ je dále rozvinuta a dopovězena takto: „ale prokazují milosrdenství tisícům pokolení těch, kteří mě milují a má přikázání zachovávají“ (20,5). V jiné pasáži z téže knihy, v níž je Bůh představen jako ten, který za viny otců trestá syny a vnuky až do třetího a čtvrtého pokolení, se současně – v předchozí větě – o Bohu říká, že je „plný slitování a milostivý, shovívavý, nejvyšší milosrdný a věrný, který osvědčuje milosrdenství tisícům pokolení“ (34,6–7).

15. Ve Starém zákoně bylo skutečně přítomno přesvědčení, že v případě, kdy se někomu vedlo špatně nebo byl nemocen, šlo o následek jeho špatného života nebo života někoho z jeho rodiny. Takto bylo pohlíženo mj. na neplodnost. Obdobně to bylo i u postižení a jiných nemocí. Pokud někdo onemocněl nebo se u něj objevilo nějaké postižení, mělo se za to, že někdo v jeho rodině spáchal hřích. Výrazem tohoto přesvědčení jsou slova učedníků určená Ježíšovi: „Mistře, kdo se prohřešil, že se ten člověk narodil slepý? On sám, nebo jeho rodiče?“ Ježíšova odpověď je nadmíru jasná: „Nezhřešil ani on, ani jeho rodiče; je slepý, aby se na něm zjevily skutky Boží“ (*Jan 9,1–3*). Tímto způsobem se Pán Ježíš zřetelně distancuje od spojování nemoci dítěte s hříchem rodičů nebo prarodičů, s tímto „rodovým zatížením“.

16. „Rodový hřích“ je tedy v rozporu s pravdou o Božím milosrdenství a jeho odpouštějící lásce. I kdyby lid Starého zákona viděl za různými neštěstími Boží tresty za viny předků, lidu Nového zákona je takové přesvědčení cizí. Tato výrazná změna vnímání je spjata s posláním vtěleného Slova Božího, které zvěstováním lásky Boží a Božího milosrdenství dokonale naplnilo Zákon a Proroky. Dříve byl Bůh na základě židovského legalismu vnímán především jako soudce, který horlivě vyměřuje tresty. Obraz Boha jako milosrdného Otce však takové pojetí vylučuje; otevírá člověka možnosti získat za každé situace Boží odpuštění, omilostnění.

17. Církev od samého počátku učí, že hřích je vždy něčím osobním a že je k němu zapotřebí rozhodnutí vůle. Obdobně je tomu i u trestu za hřích. Každého osobně stihne trest za jeho hřích. Jasně o tom píše sv. Pavel v listu Římanům: „Každý z nás tedy sám za sebe vydá počet“ (*Řím 14,12*).

18. V apoštolské exhortaci *Reconciliatio et paenitentia* (č. 16) sv. Jan Pavel II. ujišťuje, že „hřích je v pravém a vlastním smyslu vždy aktem konkrétní osoby, protože je aktem svobody konkrétního člověka, nikoli aktem skupiny nebo společenství“.¹⁰

---

10 AAS 77 (1985), str. 213 (český překl.: Praha: Zvon, 1996, str. 33).

19. V Katechismu katolické církve (č. 1857) čteme: „Hřích se stává smrtelným, když při něm spolupůsobí tři podmínky: *Hříchem smrtelným je skutek, jehož předmětem je závažná látka..., a jehož se někdo dopouští s plným vědomím a uváženým souhlasem.*“¹¹ Člověka nestíhá trest za čin, jež nespáchal, např. za čin prapradědečka. Zadostiučinit nebo odpykat je třeba své hříchy (viz Katechismus katolické církve, č. 1459). Jiným jevem jsou struktury hříchu, tj. situace, jež ke hříchu vedou.

20. Jediným hříchem, jenž je předáván z generace na generaci, je prvotní hřích, jak jasně zdůraznil Tridentský koncil v dekretu o prvotním hříchu. V kánonu 2 čteme: „Pokud by někdo tvrdil, že Adamův hřích poškodil jen jeho samého, a nikoli jeho potomstvo, a že svatost a spravedlnost, kterou dostal od Boha a kterou ztratil, ztratil jen pro sebe, a nikoli i pro nás, nebo že sám – poskvrněný hříchem neposlušnosti – předal celému lidskému rodu jen smrt a tělesné utrpení, a nikoli také hřích, jenž je smrtí duše, nechť je vyloučen ze společenství věřících, protože se protiví apoštolu, který říká: ‚Skrze jednoho člověka totiž vešel do světa hřích a skrze hřích smrt; a tak smrt zasáhla všechny, protože všichni zhřešili‘ (Řím 5,12).“¹²

21. Je však třeba mít na paměti, že prvotní hřích „nemá u žádného z Adamových potomků povahu osobní viny“¹³, protože ve skutečnosti „je prvotní hřích nazýván ‚hříchem‘ analogicky“¹⁴. Navíc byl vpravdě odpuštěn, a ne jen přikryt křtem, jak výslovně učí Tridentský koncil. Naproti tomu osobní hřích a ani trest za takový hřích nikdy nepře-

---

11 Srov. Sv. TOMÁŠ AKVINSKÝ, *Summa theologiae* I–II, q. 88, a. 2.

12 In: Denz.-Hün., č. 1512 (český překl. in: *Dokumenty Tridentského koncilu*. Praha: Krystal OP, 2015, str. 24–5): „*Si quis Adae praevagationem sibi soli et non eius propagini asserit nocuisse, acceptam a Deo sanctitatem et iustitiam, quam perdidit sibi soli et non nobis etiam eum perdidisse; aut inquinatum illum per inoboedientiae peccatum mortem et poenas corporis tantum in omne genus humanum transfudisse, non autem et peccatum, quod mors est animae: anathema sit, cum contradicat Apostolo dicenti: «Per unum hominem peccatum intravit in mundum, et per peccatum mors et ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccaverunt» (Rm 5, 12).*“

13 *Katechismus katolické církve*, č. 405.

14 *Ibid.*, č. 404.

chází na další generace, jak mylně tvrdí stoupenci „rodových hříchů“ a „uzdravení rodových kořenů“. Církev také odsoudila jako mylné následující tvrzení Michala Baia: „Každý zlý skutek je takové povahy, že může poskvrnit svého původce i všechny jeho potomky tím způsobem, jak poskvrnilo první prohřešení.“¹⁵

22. Korejská biskupská konference (KBK) v dokumentu své Komise pro nauku víry *Správné porozumění Duchu Svatému*¹⁶ mimo jiné varuje před „uzdravováním rodových kořenů“, protože jde proti učení církve o modlitbách za uzdravení. Pokud jde o teologický aspekt, Korejská biskupská konference se k tomuto fenoménu vyjadřuje v obdobném smyslu jako Polská biskupská konference: „Pojem ‚uzdravení rodových kořenů‘ (či uzdravení rodokmenu, dále jen ‚uzdravení rodových kořenů‘) má původ v šamanismu či v dezinterpretaci dědičného hříchu. Termín nemá správný anebo konkrétní význam, neboť jeho předmět je rozporuplný. Krom toho hlavní představou ‚uzdravení rodových kořenů‘ je, že hříchy předků se přenášejí na jejich potomky, kteří v jejich důsledku činí zlo anebo trpí různými neštěstími (jedná se např. o pověrečné praktiky, alkoholismus, sebevraždy, samovolný potrat, nemoci, sadomasochismus, deprese, psychózy, strach či úzkost). V tomto smyslu stoupenci ‚uzdravení rodových kořenů‘ tvrdí, že potíže hluboce zakořeněné v rodině nelze vyřešit, nezbavíme-li se hříchů svých předků, a žádají zvláštní modlitby za ně ze strany potomků. Říkají, že nejprve je třeba vytvořit rodokmen a najít potíže společné svým předkům. Pak je třeba, abychom coby potomci konali

---

15 Sv. PIUS V., bula *Ex omnibus afflictionibus* (1. 10. 1567), č. 52 [50]. In: Denz.-Hün., č. 1952: „*Omne scelus eius est condicionis, ut suum auctorem et omnes posteros eo modo inficere possit, quo infecit prima transgressio.*“

16 Jedná se o 88 stránkový dokument Komise pro nauku víry Korejské biskupské konference, směrnici ohledně hnutí charismatické obnovy, s názvem *Right Understanding of the Holy Spirit*. V závěru se dokument zabývá rozlišováním duchovních darů a v této souvislosti varuje před praktikami „uzdravováním rodových kořenů“, k čemuž dochází zvláště na charismatických modlitebních shromážděních. Zpráva ohledně vydání dokumentu se nachází na URL: http://www.ucanews.com/story-archive/?-post_name=/2009/01/09/bishops-provide-guidelines-for-charismatic-renewal-movement&post_id=49743 (naposledy konzultováno 25. 9. 2016).

pokání a vyznávali hříchy před Pánem za své předky. ... Tvrdí také, že je třeba vícekrát slavit mši svatou, aby mohly být hříchy předků odpuštěny...

„Uzdravení rodových kořenů“ stojí v žalostném protikladu především s požehnáním, které přináší křest v katolické církvi. Právě křtem jsou věřící vysvobozeni ze svých hříchů. Mezi účinky křtu patří také odpuštění dědičného hříchu a všech osobních hříchů a také zrození k novému životu, jímž se člověk stává adoptivním synem Otcovým.¹⁷ Jako katolíci bychom proto neměli naslouchat tvrzením, že hříchy předků se přenášejí na jejich potomky...

Protože „uzdravení rodových kořenů“ přikládá osobní špatné skutky a neštěstí předkům, nemůže to být nikdy tolerováno ve jménu katolické víry. Křesťané nemohou být spoutáni minulostí a obviňovat své předky, ale měli by naopak ve svém životě praktikovat lásku k bližnímu v radosti ze svobody a osvobození díky tomu, že mají víru v odpuštění a požehnání, jehož se jim dostalo svátostí křtu.“

Na argument, že v modlitbě za „uzdravení rodových kořenů“ jde vlastně o modlitby za zemřelé, Korejská biskupská konference odpovídá, že „katolická církev s láskou opatruje příkladnou tradici modlitby za zemřelé předky. Od nejranějších dob křesťanství církev zbožně ctíla památku zemřelých, a protože *modlit se za zemřelé, aby byli zbaveni svých hříchů, je svatá a zbožná myšlenka* (srov. 2 Mak 12,45), církev se za ně modlí.¹⁸ Naše modlitba za předky nenapomáhá pouze jejich spáse, avšak přináší také účinné vnitřní uzdravení nás samých. To znamená, že se věřící mohou smířit se svými zemřelými rodiči a předky, když se za ně modlí a prosí je za odpuštění toho, čím se proti nim provinili. Na druhé straně pak věřící mohou také najít vnitřní pokoj, když na své zemřelé rodiče a předky vzpomenu a odpustí jim jejich provinění. To je v souladu s katolickou vírou ve „společenství svatých“¹⁹, tj. můžeme mít se zemřelými společenství v modlitbě. Takovou víru však není možné zneužívat ve jménu tzv. uzdravení rodových kořenů.“

---

17 Srov. *Katechismus katolické církve*, č. 1279.

18 Srov. *Lumen gentium*, č. 50; *Katechismus katolické církve*, č. 958.

19 Srov. *Katechismus katolické církve*, č. 958.

III. Pastorační hledisko

1. Poslání církve

Posláním církve je vést Boží lid, hlásat evangelium a dávat zakusit plodnost Božího slova, které skrze kázání podněcuje víru v lidských srdcích a přivádí učedníky Ježíše Krista, Spasitele světa, k životu. Zvláštním způsobem je církev povolána:

- **Evangelizovat.** – V evangeliu poznáváme Ježíše Krista, jediného Spasitele světa. Hlásání autentického učení, živá zkušenost spásy ve svátostech, silné pouto bratrství a solidarita ve společenství, velkorysý úsilí ve službě bližním... to jsou nejučinnější protilátky na různé náhražky náboženství.
- **Bdít.** – Úkolem pastýřů je bdít nad náboženským citem a nad praktikami, kterými věřící vyjadřují svou křesťanskou víru, a předcházet tak omylům a odchýlkám od autentické, ryzí víry.
- **Přijímat.** – Lidé, kteří žádají osvobození či uzdravení od zla nebo z jeho nástrah, potřebují pomoc. Někdy jde o osoby slabé víry a nedostatečně vzdělané, jindy o lidi poznamenané bolestí a tělesným či psychickým utrpením. Církev je zavázána tyto lidi milosrdně a láskyplně přijímat, naslouchat jim, vzdělávat je, podporovat je a pomáhat jim, aby byli účinně osvobozeni od úzkostí, strachů, utrpení a zotročení.
- **Vyučovat ve víře.** – Další z hlavních povinností církve je systematicky a organicky vykládat křesťanskou víru, poukazovat na původní dobrotu stvoření, na absolutní svrchovanost Boha, Otce milosrdenství, a na vítězství Krista nad hříchem a nad Zlým. Jasné vyučování celé pravdy víry v její hloubce a kráse je nejlepším lékem proti různým pověrečným praktikám, zatímco její nedostatečné, zmatené či dokonce mylné prezentování otevírá těmto praktikám bránu. Jak říká papež František, dnešní člověk „je nezdůvěrný a slepý a zbavený světla víry, a to ne proto, že nemáme po ruce evangelium, ale kvůli přemíře komplikovaných teologií. Cítíme, že naše duše žízní po spiritualitě, nikoli však z nedostatku živé

vody, kterou pijeme pouze po douškách, nýbrž kvůli přemíře ‚perlivých‘, ‚light‘ spiritualit.“²⁰

- **Posvěcovat.** – Uzdravení člověka se uskutečňuje díky milosti Ježíše Krista, která je předávána mocí Ducha Svatého především skrze svátosti. Jejich prostřednictvím slabý a hříšný člověk vstupuje do kontaktu s dílem vykoupení a je uzdraven a spasen. Tento primát svátostí je dán jejich ustanovením samotným Pánem Ježíšem Kristem.²¹ Účinnost svátostí je podpořena hojným využíváním svátostin. I když svátostiny na rozdíl od svátostí nejsou ustanoveny Kristem, nepůsobí *ex opere operato* a neudílají přímo milost, jsou nicméně ustanoveny církví, působí, jak učí teologové, *ex opere operantis Ecclesiae* čili *quasi ex opere operato* a k milosti disponují.²² Využívání svátostin církve je pak spojeno s projevy zdravé lidové zbožnosti,²³ s návštěvou poutních míst, která jsou známá jako místa častých uzdravení, a s úctou k andělům a svatým.²⁴ Všechno toto – svátosti na prvním místě, ale i využívání svátostin, zdravá lidová zbožnost, návštěva poutních míst a úcta k andělům a svatým – je opět výborným lékem proti různým pověrečným praktikám. Pokud jde ale o svátostiny, je nezbytné při jejich vysluhování bedlivě zachovávat obřady i slovní znění schválená církví.²⁵
- **Žehnat.** – Žehnací obřady ukazují v kontextu svátostného života církve krásu spásy vzkříšeného Pána, který je přítomný v dějinách

---

20 Homilie při svěcení olejů, Zelený čtvrtek (24. 3. 2016). K nalezení na URL: http://w2.vatican.va/content/francesco/it/homilies/2016/documents/papa-francesco_20160324_omelia-crisma.html (naposledy konzultováno 30. 9. 2016).

21 Srov. TRIDENTSKÝ KONCIL, Dekret o svátostech (3. 3. 1547), kán. 1. In: Denz.-Hün., č. 1601 (český překl. in: *Dokumenty Tridentského koncilu*. Praha: Krystal OP, 2015, str. 58–59).

22 Srov. *Katechismus katolické církve*, č. 1667–1672.

23 Srov. KONGREGACE PRO BOHOSLUŽBU A SVÁTOSTI, *Direktář o lidové zbožnosti a liturgii: Směrnice a zásady* (17. 12. 2001). Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2007.

24 Srov. TRIDENTSKÝ KONCIL, Dekret o vzývání, úctě a ostatcích svatých a posvátných obrazech (3. 12. 1563). In: Denz.-Hün., č. 1821–1825 (český překl. in: *Dokumenty Tridentského koncilu*); *Lumen gentium*, kap. VII.

25 Srov. CIC (1983), kán. 1167 § 2.

jako nový princip proměny života člověka i celého kosmu. Požehnaní je významnou svátostí církve: akt, při kterém se projevuje víra v přítomnost Boha působícího ve světě a ve velikonoční vítězství Pána Ježíše.²⁶ Proto církev od nepaměti žehná nemocným, jak uvádějí obřady žehnání nemocných, kde se vyprošuje uzdravení nemocným, přičemž žehnací modlitba je vždy spojena s čtením Božího slova.²⁷ Podobně obřad exorcismu obsahuje mnoho různých žehnání, která jsou vždy spojena se slovem Božím,²⁸ a nikdy ne bez něj, aby se tato žehnání nejevila jako magický rituál.

- **Osvobozovat utlačované.** – Spásonosná síla Ježíše Krista nedosahuje svého vrcholu v exorcismu, nýbrž ve svátostech. První a hlavní lék proti vlivu Zlého je třeba hledat v autentickém duchovním životě, ve vytrvalé účasti na svátostech, v neustálé a vroucí modlitbě, v poslušném naslouchání Božímu slovu. Existují ještě zvláštní případy, kdy je církev povolána osvobozovat utlačované, kromě těchto prostředků, také pomocí modliteb za osvobození a skrze exorcismus. Je však třeba pozorně rozlišovat, zda se jedná o skutečnou přítomnost ďábla nebo o psychickou poruchu. Z tohoto důvodu je vždy dobré spolupracovat s lékaři a specialisty schopnými pomoci knězi ve zdravém a vyváženém rozlišování.

Proto Katechismus katolické církve (č. 1673) zdůrazňuje: „Exorcismus je zaměřen na vymítání zlých duchů nebo vymanění z ďábelského vlivu, a to skrze duchovní pravomoc, kterou Ježíš svěřil své církvi. Velmi odlišný je případ nemocí, především psychických, jejichž léčení náleží do oblasti lékařské vědy. Dříve než se přikročí k exorcismu, je tedy důležité se přesvědčit, zda se jedná o přítomnost zlého ducha, nebo jen o nemoc.“

---

26 Srov. *Katechismus katolické církve*, č. 1671.

27 Srov. *Obřady žehnání: Římský rituál nově uspořádaný podle ustanovení Druhého vatikánského koncilu, vydáný papežem Pavlem VI.* Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2013, str. 122–135; *Obřady pomazání nemocných a péče o nemocné.* Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2002, č. 44–45, str. 21.

28 Srov. rituál exorcismů: *De Exorcismis et Supplicationibus quibusdam.* Città del Vaticano: Libreria Editrice Vaticana, 2013, str. 18–40.

Směrnice Komise pro nauku víry České biskupské konference praví, že v případě exorcismu u osob psychicky nemocných „se nemůže používat při aktuálním duševním rozrušení, psychických nemocech (např. schizofrenie)“. A obecná nařízení nového rituálu exorcismů *De exorcismis et supplicationibus quibusdam* (č. 14) stanoví kritéria rozlišení: „V případě ataku, který může být považován za ďábelský, ať exorcista jedná s velkou obezřetností a opatrností. Především, ať hned nevěří, že se jedná o osobu posedlou ďáblem, protože by se mohlo jednat o nějakou nemoc, především psychické povahy. Podobně ať nevěří hned, že se jedná o ďábelskou posedlost, když nějaká osoba tvrdí, že je zvláštním způsobem pokoušená, depresivní nebo také trýzněná, protože by se mohlo jednat o důsledek její fantazie. Aby se předešlo omylům, ať si exorcista dá pozor také na prostředky a prohnanost, kterých ďábel užívá, aby člověka oklamal, když se snaží člověka trápeného Zlým přesvědčit, že nepotřebuje exorcismus a že jeho nemoc je nemoc přirozeně léčitelná běžnými prostředky medicíny. V každém případě ať exorcista s náležitou pozorností posoudí, jestli ten, kdo tvrdí, že je soužený ďáblem, jím opravdu soužený je.“ Aby však exorcista dokázal správně rozlišit, že příčinou potíží dané osoby není psychická nemoc, ale působení Zlého, a tak mohl dospět k tolik potřebné k morální jistotě, k tomu je nutno, aby konzultoval příslušné odborníky v oboru nebo výše uvedenou odbornou komisi.

2. Disciplinární nařízení Kongregace pro nauku víry (14. září 2000)

S úmyslem usměrnit vykonávání modliteb za uzdravení a exorcistickou praxi vydala Kongregace pro nauku víry instrukci *Ardens felicitatis* o modlitbách za získání uzdravení od Boha,²⁹ která obsahuje následující disciplinární nařízení:

---

29 In: *Notitiae* 37 (2001), str. 20–34 (latinsky), str. 35–50 (italsky).
Latinsky se nachází také na URL: http://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cfaith/documents/rc_con_cfaith_doc_20001123_istruzio-ne_it.html.
Italsky se nachází na URL: http://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cfaith/documents/rc_con_cfaith_doc_20001123_istruzione_it.html

Čl. 1 – Každému věřícímu je dovoleno modlit se k Bohu, aby dosáhl uzdravení. Pokud se však takové modlitby konají v kostele nebo na jiném posvátném místě, je vhodné, aby byly vedeny vysvěceným služebníkem.

Čl. 2 – Modlitby za uzdravení se označují jako liturgické, pokud jsou začleněny do liturgických knih schválených příslušnou církevní autoritou. Jinak jsou neliturgické.

Čl. 3 – § 1. Liturgické modlitby za uzdravení se slaví podle předepsaného obřadu a v posvátných oděvech označených v *Ordo benedictionis infirmorum v Rituale Romanum*.

§ 2. Biskupské konference mohou v souladu s ustanovením v *Praenotanda*, V., *De adaptationibus quae Conferentiae Episcoporum competunt*, téhož *Rituale Romanum*, vykonat úpravy v obřadu požehnání nemocných, pokud je považují za pastoračně vhodné nebo potřebné a po předchozím přezkoumání Apoštolským stolcem.

Čl. 4 – § 1. Diecézní biskup má právo vydat pro svou církev normy liturgických slavení pro uzdravení, v souladu s kán. 838, § 4 CIC.

§ 2. Ti, kdo se starají o přípravu takovýchto liturgických slavení, musí při jejich konání tyto normy dodržovat.

§ 3. Povolení pro takováto slavení musí být výslovné, i když je organizují a účastní se jich biskupové nebo kardinálové. Pokud je k tomu správný a přiměřený důvod, má diecézní biskup právo dát jinému biskupovi zákaz.

Čl. 5 – § 1. Neliturgické modlitby za uzdravení se uskutečňují odděleně od liturgických slavení jako setkání modlitby a četby

---

Česky se nachází na URL: http://www.cirkev.cz/cs/CbkSearch?p.Query=Instrukci+o+modlitb%C3%A1ch+za+z%C3%ADsk%C3%A1n%C3%AD+uzdraven%C3%AD+od+Boha&contentType= nebo http://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cfaith/documents/rc_con_cfaith_doc_20001123_istruzione_cs.pdf(všenaposledy konzultováno 25. 9. 2016).

Božího slova, přičemž stále platí povinnost dohledu místního ordináře podle ustanovení kán. 839, § 2.

§ 2. Je třeba se důsledně vyhýbat záměně volných neliturgických modliteb za přesně stanovená liturgická slavení.

§ 3. Kromě toho je třeba, aby v jejich průběhu nedocházelo, především ze strany toho, kdo je vede, k projevům hysterie, strojenosti, teatrálnosti anebo senzacechtivosti.

Čl. 6 – Používání sdělovacích prostředků, zvláště televize, během liturgických či neliturgických modliteb za uzdravení je podřízeno dohledu diecézního biskupa v souladu s ustanovením kán. 823 a norem stanovených Kongregací pro nauku víry ve směrnici z 30. března 1992.³⁰

Čl. 7 – § 1. Při platnosti výše uvedeného ustanovení v čl. 3 a zachovávání služeb pro nemocné stanovených v liturgických knihách se nemají liturgické a neliturgické modlitby za uzdravení zavádět do slavení Nejsvětější eucharistie, svátostí a liturgie hodin.

§ 2. Při slaveních, o nichž pojednává § 1, se dává možnost zařadit zvláštní intence za uzdravení nemocných do všeobecných modliteb „věřících“, pokud tvoří jejich stanovenou součást.

Čl. 8 – § 1. Služba exorcismu se má vykonávat v přísné závislosti na diecézním biskupovi podle ustanovení kán. 1172 CIC, podle dopisu Kongregace pro nauku víry z 29. září 1985³¹ a podle *Rituale Romanum*.

§ 2. Modlitby exorcismu obsažené v *Rituale Romanum* musí zůstat odděleny od liturgických i neliturgických slavení pro uzdravení.

§ 3. Je přísně zakázáno včleňovat takovéto modlitby exorcismu do slavení mše svaté, svátostí a liturgie hodin.

---

30 In *Communicationes* 24 (1992), str. 18–27.

31 In *AAS* 77 (1985), str. 1169–1170.

Čl. 9 – Ti, kdo vedou liturgická i neliturgická slavení za uzdravení, se mají snažit zachovávat ve shromáždění ovzduší pokojné zbožnosti a mají být patřičně rozvážní, pokud mezi přítomnými dojde k uzdravení. Po skončeném slavení mohou se vši jednoduchostí a přesností shromáždit případná svědectví, aby tento fakt předložili příslušné církevní autoritě.

Čl. 10 – Diecézní biskup má ze své autority povinnost zasáhnout, pokud se prokáže zneužití při liturgických i neliturgických slaveních za uzdravení, v případě zjevného pohoršení pro společenství věřících anebo pokud se závažně nedodrží liturgické a disciplinární normy.

3. Situace v české a moravské církevní provincii a apoštolském exarchátu

Podrobné analytické zkoumání tohoto citlivého problému v české a moravské církevní provincii a apoštolském exarchátu ozřejmuje situaci, jež by se souhrnně dala popsat takto:

- Neustále roste počet věřících, kteří vyhledávají kněze, někdy také laiky, a žádají, aby byli osvobozeni od posedlosti a ďábelských útoků všeho druhu, způsobených, jak říkají, kletbou a uřknutím.
- Na tyto přibývající žádosti ze strany věřících se někteří kněží, z dobré vůle a s úmyslem přinést útěchu a pomoc těmto lidem, snaží odpovídat tím, že jsou ochotni je přijímat, vyslechnout, požehnat jim a někdy také exorcizovat. Tito kněží ovšem nejednají jednotně a koordinovaně, zasahují různými způsoby, když slouží mše, modlí se modlitby za osvobození a rozvázání a v některých případech užívají modliteb exorcismu.
- Někdy se modlitby za osvobození pronášejí v kostele před vystavenou Nejsvětější svátostí za účasti lidu, což s sebou nese riziko teatralnosti a nebezpečí vážného matení prostých věřících. Nezřídka při těchto shromážděních obchází kněz věřící a jednotlivě je žehná Nejsvětější svátostí, přičemž se téměř vždy objevují projevy jako výkřiky, nadávky, klení a podobně, které nemalou měrou znepokojují přítomné věřící, zvláště ty slabší a děti.

- Jindy se takové modlitby odehrávají v soukromých domech a jsou vedeny laiky, někdy také za asistence kněží. Občas se tak děje v rámci veřejných modlitebních setkání, která také bývají teatrální a doprovázená gesty a obřady živíci pověry a fanatismus.
- Ještě větší je počet těch, kteří vyhledávají kněze s žádostí o modlitbu za uzdravení rodových kořenů na základě knihy K. McAlla, *Uzdravení rodových kořenů*.
- Mnohdy se na farách, v řeholních či v soukromých domech konají modlitby za uzdravení rodových kořenů, především za asistence kněží. Někdy mají tato setkání podobu duchovního vedení či zpovědi, kterou doprovází vypracování rodokmenu daného člověka, který má sloužit ke stanovení příčin jeho domnělých fyzických, duševních či duchovních potíží. Věřící jsou zároveň vyzýváni označit, zda se jeho předkové nedopustili jednání, které uvalilo kletbu na jejich rod a je příčinou výše uvedených potíží žadatele.
- Poté jsou konány modlitby za uzdravení či osvobození a nezřídka i slavné exorcismy, a to i ve spojení se svátostmi. Zde, kromě toho, že to je zakázáno, hrozí nebezpečí, že znalosti ze svátosti smíření budou použity při exorcismu.
- Často jsou pak slouženy mše sv. za uzdravení rodových kořenů s úmyslem, aby pomocí slavení eucharistie byl dotyčný osvobozen od výše uvedených obtíží. Mše sv. jsou mnohdy slouženy opakovaně, dokud nedojde k osvobození dotyčného od uvedených obtíží. Tato praxe má všechny znaky zneužití eucharistie a nese prvky magie. Žádná mše sv. tohoto typu neexistuje, neexistuje žádný církevní schválený text takovéto mše sv., protože mše sv. není prostředek k osvobození od Zlého, je to její zneužívání.

Znovu připomínáme, co již bylo řečeno Kongregací pro nauku víry, totiž že „každému věřícímu je dovoleno modlit se k Bohu, aby dosáhl uzdravení“, a zároveň vybízíme a povzbuzujeme všechny věřící laiky a zasvěcené osoby, aby se v každý čas modlili v Duchu Svatém a prosili, bděli na modlitbách a vytrvale se přimlouvali za všechny bratry a sestry (srov. *Ef* 6,18). Je bezpochyby chvályhodné, když se

věřící modlí, jak jednotlivě, tak ve společenství, i s úmyslem žádat osvobození od Zlého.

IV. Normativní opatření

Tváří v tvář takovému utrpení, spojenému se zmatkem a poznamenanému nejasnostmi, mají biskupové jako pastýři církevního společenství povinnost vyjasnit situaci, aby bylo možno skutečně pomoci věřícím, kteří to potřebují, s použitím metod a prostředků schválených církví a v souladu s jejím učením a tradicí.

Po pozorném vyslechnutí kněží a spolupracovníků jsme došli k názoru, že je třeba pečlivě usměrnit jak modlitby za osvobození a rozvázání, tak exorcismy a praxi uzdravování rodových kořenů. Za tímto účelem vydáváme toto obecně závazné nařízení v souladu s kán. 29 a stanovujeme následující:

Čl. 1 – Modlitby k Bohu za osvobození a rozvázání vedené laiky nebo zasvěcenými osobami bez svátostného svěcení

Aby se zabránilo úchylkám od pravé a ryzí víry a jejímu zneužívání, ustanovujeme že:

1. Laikům a zasvěceným osobám bez svátostného svěcení není dovoleno se vyslovovat k případným kletbám, posedlosti, útlaku či jakýmkoli jiným útokům ze strany ďábla. K tomu je oprávněn výlučně jen kněz, který k tomu obdržel výslovný písemný souhlas diecézního biskupa, jemuž výhradně náleží rozlišování ohledně existence a pravosti případných charismat.

Pokud jde o zasvěcené osoby, a to i bez svátostného svěcení, připomíná se, že pro ně platí ustanovení kán. 678 § 1 CIC, že „ve věcech, které se týkají péče o duše, veřejných bohoslužeb a jiné apoštolátní činnosti, podléhají řeholníci moci biskupů“.

2. Není dovoleno laikům a zasvěceným osobám bez svátostného svěcení žehnat předměty nebo osoby mimo rámec církevních předpisů a případů v nich uvedených.³²
3. Laikům a zasvěceným osobám bez svátostného svěcení není dovoleno vzkládat ruce či uskutečňovat gesta vyhrazená posvátným služebníkům.
4. Nikdy není laikům a zasvěceným osobám bez svátostného svěcení dovoleno organizovat a řídit veřejné modlitby za osvobození, rozvázání či uzdravení, a to ani v přítomnosti vysvěcených služebníků.

Čl. 2 – Modlitby k Bohu za osvobození a rozvázání vedené duchovními

Všichni kněží mají právo a povinnost přijímat velkodušně a s láskou ty, kdo to mají zapotřebí a kdo u nich vyhledává podporu, radu a pomoc. Je třeba se vyvarovat toho, aby nepřijetí či výsměch ze strany kněží dohnal tyto trpící osoby k tomu, že hledají pomoc a porozumění jinde, čímž se vystavují riziku, že opustí pravou víru a utrpí ještě závažnější zdravotní, psychické a duchovní újmy.

V přijímání těchto lidí ať kněží upřednostňují evangelizaci a katechezi a připomínají lidem, že Ježíš Kristus je Spasitel světa, „v nikom jiném není spásy; není pod nebem jiného jména, zjeveného lidem, jímž bychom mohli být spaseni“ (Sk 4,12). Ať lidem vysvětlují, že je to především přilnutí ke Kristu, které osvobozuje z nástrah a úkladů ďábla: kdo chce být skutečně svobodný, musí objevit krásu poctivého křesťanského života, který spočívá v modlitbě, naslouchání a přilnutí k Božímu slovu, aktivní účasti na svátostech, především eucharistii a svátosti smíření, ve velkorysém úsilí služby bližním. Bez takové snahy by byl jakýkoli jiný zákrok pouze neúčinnou a škodlivou náhražkou, protože by jen odváděl od pravé víry.

---

32 Srov. *Obřady žehnání: Římský rituál nově uspořádaný podle ustanovení Druhého vatikánského koncilu, vydaný papežem Pavlem VI., Všeobecný úvod*, č. 18, str. 15–16.

V rámci tohoto nezbytného doprovázení ať kněží pozorně rozlišují a v případech, kdy to uznají za nutné, tj. v případech, kdy jejich evangelizační a katechetické úsilí ve spojení s požehnáním a modlitbou za osvobození nepřináší očekávané výsledky, ať věřícího odkážou na exorcistu pověřeného biskupem, který rozhodne o dalším postupu.

Na základě těchto předpokladů ustanovujeme pro naše diecéze následující nařízení, která se vztahují na modlitby za osvobození, rozvázání a uzdravení rodových kořenů vedené knězem:

1. Zakazuje se na celém území České biskupské konference organizovat společná konání modliteb za osvobození a rozvázání bez výslovného písemného souhlasu příslušného diecézního biskupa.
2. Tyto modlitby za osvobození a rozvázání je možné konat jen na posvátných místech a pod vedením vysvěceného služebníka, vždy pouze soukromě, a nikoli ve společenství.
3. Výše zmíněné modlitby se musí vždy vykonávat diskrétním a střízlivým způsobem, aby se předešlo jakékoli okázalosti, umělosti a teatrálnosti.
4. S výjimkou bohoslužeb za nemocné uvedených v liturgických knihách a modlitebních intencí za uzdravení nemocných při přímluvách čili v modlitbě věřících je naprosto zakázáno vkládat modlitby za osvobození, rozvázání a uzdravení, ať liturgické či neliturgické, do slavení eucharistie, svátostí a denní modlitby církve.
5. Je výslovně zakázáno jednotlivě žehnat věřící Nejsvětější svátostí za účelem osvobození od Zlého.
6. Způsob konání modliteb za osvobození a rozvázání, jenž jediné se bude moci užívat při výše uvedených setkáních, bude publikován v příručce, schválené Českou biskupskou konferencí.

Čl. 3 – Exorcismus

Od kněze pověřeného diecézním biskupem službou exorcisty, na kterého se budou obracet jednotliví věřící na doporučení vlastního faráře nebo jiného kněze, se očekává, že bude jednat s maximální opatrností

a pozorně zachovávat to, co předepisují *Obecná nařízení* č. 14–19 nového rituálu exorcismů *De exorcismis et supplicationibus quibusdam*, promulgovaného Kongregací pro bohoslužbu a svátosti 22. listopadu 1998, stejně jako *Obecná nařízení* č. 2–20 obřadů exorcismu *De exorcizandis obsessis a daemonio*³³. Ačkoli Kongregace pro bohoslužbu a svátosti v dekretu vyhlášujícím Obřad exorcismů stanoví, že nový obřad by měl být používán namísto předpisů a formulí obsažených v hlavě XII Římského rituálu, jeho použití může být dovoleno na základě č. 35 instrukce *Universae Ecclesiae* o aplikaci apoštolského listu *Summorum pontificum*.

Zvláště stanovíme, že:

1. Službu exorcismu smí vykonávat pouze kněz, který k tomu obdržel výslovné a písemné pověření od příslušného místního ordináře, zpravidla diecézního biskupa.³⁴ Pověření se vydává na dobu určitou. V případě, že pověření nebude zveřejněno v úředním věstníku, diecézní biskup se postará, aby věřící v případech žádosti o exorcismus měli možnost obrátit na pověřenou osobu, která by situaci vyhodnotila a případně kontakt s exorcistou zprostředkovala.
2. Toto pověření mohou získat pouze kněží, kteří prokázali svou zbožnost, moudrost, prozíravost, integritu života a zvláštní připravenost pro takový úkol.
3. Je výslovně zakázáno laikům, stejně jako kněžím bez takového pověření pronášet modlitby slavného exorcismu, i jakékoli jiné modlitby, které mají charakter příkazu zlému duchu.
4. Kněží, pověření příslušným diecézním biskupem ke službě exorcismu, jej mohou vykonávat jen a pouze na území diecéze pověření; je naprosto zakázáno tuto službu vykonávat mimo území diecéze

---

33 In: *Rituale Romanum, Pauli V Pontificis Maximi issu editum aliorumque pontificium cura recognitum atque ad normam Codicis iuris canonici accommodatum, Ssmi D. N. Pii papae XII auctoritate ordinatum et auctum*, editio prima iuxta typicam, str. 580–584.

34 Srov. *Rituale Romanum: De exorcismis et supplicationibus quibusdam*, Praenotanda, n. 18.

pověření. Řeholní kněží musí mít také pověření biskupa diecéze jejich domicilu, který ho neudělí bez dobrozdání jejich řeholního ordináře; exorcismus ale mohou vykonávat také pouze na území diecéze pověření.

5. Kněží, jimž byla svěřena služba exorcisty trvale nebo *ad actum*, ať ji vykonávají s důvěrou, pokorou a vždy pod vedením příslušného diecézního biskupa. Z tohoto důvodu budou biskupovi pravidelně podávat zprávu o vykonávání své služby.
6. Exorcisté z diecézí ať se pravidelně setkávají mezi sebou i s příslušnými biskupy, aby sdíleli své zkušenosti a společně je promýšleli.
7. Služba exorcisty není v žádném případě delegovatelná exorcistou na jiného kněze. Je tedy zakázáno všem exorcistům, aby toto své pověření rozšiřovali na další osoby, byť by šlo o kněze.
8. Kněží, kteří nejsou exorcisty, se mohou modlit za osvobození věřících sužovaných ďáblem podle ustanovení z předchozího oddílu (čl. 2 – Modlitby k Bohu za osvobození a rozvázání vedené duchovními), ale sami nemohou konat exorcismus. Po výslovném souhlasu příslušného diecézního biskupa místa, kde sídlí, mohou vést společenství, která se na tento úmysl modlí. Modlitba za uzdravení, rozvázání či osvobození nesmí nikdy vyústit v exorcismus.
9. Při modlitbě exorcismu se musí postupovat přesně podle nového rituálu *De exorcismis et supplicationibus quibusdam*, promulgovaného Kongregací pro bohoslužbu a svátosti 22. listopadu 1998, upravené vydání 2004, nebo podle *Rituale Romanum: De exorcizandis obsessis a daemonio* (srov. výše, čl. 3 – Exorcismus, úvod). Užití jiných neschválených textů se zakazuje, stejně jako jakýchkoli vlastních modliteb, pokud by měly imperativní charakter.
10. Kněžím, kteří nemají pověření biskupa k vykonávání exorcismu, ani jiným věřícím není dovoleno užívat ani formulí exorcismu *proti satanovi a padlým andělům*, která byla vyňata z exorcismu

vyhlášeného z nařízení papeže Lva XIII., a už vůbec jim není dovoleno používat úplný text tohoto exorcismu.³⁵

11. Exorcista před započítím modlitby exorcismu si od žádající osoby vyžádá písemný souhlas, pokud se jedná o dítě, pak souhlas jeho rodičů. Ani v naléhavém případě ať exorcista nepřistupuje k modlitbě exorcismu, pokud nemá alespoň souhlas předpokládaný. V tomto případě ať si v nejkratší možné době vyžádá souhlas dodatečný.
12. Exorcista přistoupí ke konání exorcismu imperativní formou pouze tehdy, nabyt-li morální jistoty, že se jedná o skutečnou posedlost dané osoby ďáblem.³⁶

Při rozlišování, zda osoba žádající službu exorcismu ji potřebuje nebo ne, ať se exorcista řídí především kritérii, která tradičně pomáhají rozpoznat případy posedlosti ďáblem;³⁷ může také využít možnosti poradit se s jinými zkušenými exorcisty, případně teology, a v některých zvláště obtížných případech konzultovat odbornou komisi,³⁸ ustanovenou biskupem, v níž kromě kněze s velkou pastorační zkušeností a teologa budou také odborníci z oblasti medicíny a psychiatrie či psychologie, eventuálně kriminalista obeznámený s drogovou scénou či působením škodlivých kultů a sekt, u dětí také pediatr.³⁹
13. Exorcista ať si před uskutečněním obřadu exorcismu důkladně zjistí zdravotní a psychický stav žádající osoby, případně i vyžádáním lékařské zprávy od dotyčné osoby, aby mohl odpovědně rozhodnout, zda se jedná skutečně o mimořádné působení zlého ducha nebo nějakou nemoc, a to především psychické povahy. Diecézní biskup může pro svoji diecézi stanovit, aby před exorcismem byl

---

35 KONGREGACE PRO NAUKU VÍRY, Dopis místním ordinářům ohledně norem o exorcismech (29. 9. 1985). In: *AAS* 77 (1095), str. 1169–1170.

36 Srov. *Rituale Romanum: De Exorcismis et Supplicationibus quibusdam*, Praenotanda, č. 16.

37 Srov. *ibid.*

38 O zřízení této komise viz čl. 6 tohoto dekretu: Závěrečná nařízení, č. 3.

39 Srov. KOMISE PRO NAUKU VÍRY ČBK, Směrnice *Exorcismus a uzdravování rodových kořenů* (14. 6. 2010). In: *Acta ČBK* 5 (2010), str. 195–196.

vyžádán, s předchozím, výslovným, informovaným a svobodným souhlasem subjektu, psychologický nebo psychiatrický posudek. Aby konzultovaný odborník, který je vázán služebním tajemstvím, mohl sdělit svůj názor diecéznímu biskupovi nebo osobě, kterou biskup určil, musí být věřící, který bude podroben takovému znaleckému posudku, vyzván, aby k tomu svobodně dal svůj písemný souhlas. Závažnější případy nechť jsou postoupeny výše uvedené odborné komisi.

14. Žadatel má před slavným exorcismem vykonat několikaměsíční přípravu⁴⁰ a konat pokání. Žadatel o exorcismus se musí nejprve vyzpovídat⁴¹ (odděleně od samotného exorcismu), nakolik je to ovšem možné.

V případech nekatolíků žádajících o exorcismus a v případech zvláště obtížných je třeba se obrátit na biskupa, který dříve než rozhodne, požádá o vyjádření odbornou komisí, o níž výše v čl. 11.⁴²

15. V případě výskytu hůře interpretovatelných psychických či fyzických poruch kněz nepřistoupí k obřadu velkého exorcismu, ale přesto přijme trpící osoby s láskou a doporučí je Pánu v modlitbě. V tomto případě je dobré upřesnit, že pokud daná osoba trpí psychickými problémy, bylo by jakékoli její vystavování modlitbám exorcismu čistě iluzorní a škodlivé. Totéž platí i tam, kde by přetrvávaly pochybnosti o takových poruchách. V těchto případech nelze doporučit ani exorcismus, ani modlitby za osvobození či rozvázání, protože to by zpochybnilo význam a úlohu těchto modliteb. Každopádně v takových případech ať se exorcista před rozhodnutím poradí s jinými zkušenými exorcisty a s odbornou komisí, jak uvedeno výše v č. 12–13.

16. Gesta, která je možno uplatňovat při exorcismu, mají být střízlivá a odvozovat se z gest uskutečňovaných v malém exorcismu nebo v obřadech katechumenátní přípravy na křest. Zvláště je třeba

---

40 Srov. *ibid.*, str. 196.

41 Srov. *ibid.*, str. 195.

42 Srov. *Rituale Romanum: De exorcismis et supplicationibus quibusdam*, Praenotanda, č. 18.

vyločit všechna gesta, která nemají vztah k liturgii a mohou vyvolat dojem magického aktu. Proto nový rituál exorcismu stanoví: „Exorcismus ať je vykonáván způsobem, který by vyjevoval víru církve a zabraňoval jeho interpretaci jakožto magického či pověrečného aktu.“⁴³

17. Přípustná gesta jsou: znamení kříže, vzkládání rukou, dýchnutí (*exsufflatio*) a pokropení svěcenou vodou.⁴⁴ Je také povoleno používat kadidlo a pomazání olejem katechumenů na čele. Je naopak výslovně zakázáno dotýkat se nebo pomazat jiné části těla, než je hlava a ruce. Užívání oleje, soli a vody je možné jen v souladu s předpisy jednotlivých rituálů. Exorcista je odpovědný za to, aby olej, sůl ani voda nebyly nepatřičným způsobem distribuovány a užívány, a tak se nenavozoval dojem jejich magického působení.
18. S ohledem na citlivost této záležitosti a vzhledem k respektu k lidem je zakázána přítomnost jakýchkoli sdělovacích prostředků. Nelze připustit jakoukoli formu medializace případu, a to ani v církevních médiích.
19. Laikům je povoleno podporovat exorcistu při službě exorcismu svou modlitbou. Nesmějí však nikdy vyslovovat samotné modlitby exorcismu, a to jak ve formě deprekativní (prosebné), tak imperativní (přikazující), zvláště nesmějí nikdy použít modlitby Lva XIII., ať v úplné, či zkrácené podobě. Jsou však vybízeni, aby se intenzivně modlili podle toho, co stanoví Rituál exorcismu, jak je také ostatně uvedeno v č. 35 Obecných ustanovení téhož rituálu exorcismů *De exorcismis et supplicationibus quibusdam*, promulgovaného Kongregací pro bohoslužbu a svátosti 22. listopadu 1998.

Čl. 4 – Takzvané „mše za osvobození“

Vzhledem k tomu, že je stále častěji slyšet o mších svatých za osvobození, je nutné vyjasnit a stanovit následující:

---

43 *Ibid.*, č. 19.

44 Srov. *ibid.*, č. 20.

1. Každá mše svatá jako taková je vždy pramenem osvobození, proto neexistuje nějaká specifická „mše za osvobození“. Slavení takovéto mše sv. by mohlo vést k domněnce, že mše svatá sama o sobě nemůže přinést osvobození. Zakazuje se tedy výslovně všem kněžím slavit mše tohoto typu.
2. Je však možné, aby byla mše svatá obětována za osvobození jedné nebo více osob sužovaných nebo posedlých Zlým. V Římském misálu je zařazena mše sv. „za různé potřeby“ či v třetím vydání Římského misálu (*editio typica tertia*) je mše sv. „v jakékoli tísni“.⁴⁵
3. Mše svatá musí být vždy odlišena od exorcismu, následkem čehož se výslovně zakazuje vkládat exorcismus do mešního obřadu, stejně jako je zakázáno vkládat do něj modlitby za osvobození a rozvázání.
4. Stejný zákaz platí i pro případy dalších liturgických modliteb: udílení svátostí, denní modlitby církve a adorace Nejsvětější svátosti. Do žádné z těchto bohoslužeb se nikdy nesmí vkládat modlitby exorcismu.

Čl. 5 – Takzvané „uzdravování rodových kořenů“

Vzhledem k popularitě tzv. modlitby za uzdravení rodových kořenů jak mezi kněžími, tak mezi Božím lidem, a k nejednoznačnosti nauky, na níž se taková modlitba zakládá, a s ohledem na instrukci Kongregace pro nauku víry *Ardens Felicitas* o modlitbách za získání uzdravení od Boha [*Notitiae* 37 (2001), 20–34], Česká biskupská konference stanoví:

1. Vzhledem k tomu, že mše svatá je vrcholná forma modlitby církve, není dovoleno slavení mše svaté na tento úmysl ani soukromě, ani veřejně z důvodů výše popsaných. V souladu s kanonickým právem není dovoleno užívat jiných mešních a liturgických textů než těch, které jsou schváleny Kongregací pro bohoslužbu a svátosti.

---

45 Srov. *Český misál*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2015, str. 908–911.

2. Není dovoleno spojovat vysluhování svátostí s další neliturgickou modlitbou a kombinovat tak např. modlitbu za osvobození či rozvázání se slavením eucharistie, svátostí smíření či svátostí nemocných.
3. Zakazuje se vkládat do svátosti smíření jakoukoli modlitbu za osvobození, která není výslovně zmíněna v obřadu svátosti smíření, a to ani po skončení slavení této svátosti.
4. Silně doporučujeme dávat přednost společnému slavení eucharistie ve farním kostele s celým farním společenstvím.

Čl. 6 – Závěrečná nařízení

Na závěr tohoto obecně závazného nařízení se ustanovuje následující:

1. Protože panují značné nejasnosti ohledně toho, kdo má dovolení vykonávat exorcismus a kdo ne, a protože ne vždy byl exorcismus vykonáván v souladu s požadavky církve, proto po nezbytném a zaslouženém poděkování všem kněžím, kteří byli ochotni věnovat se službě exorcismu, tímto obecně závazným nařízením se ke dni účinnosti tohoto dekretu odvolávají všechna předchozí pověření, fakulty a povolení ohledně exorcismu a modliteb za uzdravení na území celé České biskupské konference.
2. Jednotliví diecézní biskupové ať následně vydají osvědčeným a připraveným kněžím nová dovolení k vykonávání exorcismu na posedlých na území své diecéze, v souladu s kán. 1172 CIC. Zvláště je třeba dbát na to, aby biskup toto dovolení udělil „pouze knězi, který se vyznačuje zbožností, věděním, moudrostí a bezvadným životem“⁴⁶. Dovolení platí pouze na území diecéze, jejíž biskup ho udělil.
3. Je třeba, aby v každé diecézi byl ke službě exorcisty jmenován osvědčený kněz, lépe však několik. Také je potřeba dbát na to, aby každému exorcistovi byl jmenován, z řad zasvěcených osob nebo laiků, tým spolupracovníků, kteří knězi při exorcismech

---

46 CIC (1983), kán. 1172 § 2.

pomáhají. Tito spolupracovníci ať jsou osoby pevné víry, zdravého úsudku a příkladného křesťanského života a jsou také jmenováni biskupem. Jejich úkolem je především doprovázet exorcistu a jeho službu modlitbou, případně, je-li to třeba, exorcizovaného držet; nesmí však nikdy při své službě používat imperativní ani deprekativní modlitbu z Rituálu.

4. Diecézní biskupové ať jmenují pro své diecéze odbornou komisi složenou z kněží a odborníků, kteří se, v jednotě s diecézním biskupem a pod jeho autoritou, budou zabývat touto citlivou oblastí a kteří mohou spolu posoudit zvláště složité případy lépe než jednotlivý odborník. Pokud by biskup neměl ve své diecézi dostatek příslušných odborníků, může vytvořit tuto komisi společně s biskupem nebo biskupy jiných diecézí. Tato komise by se skládala z lékaře, psychologa či psychiatra, teologa a kněze s velkou pastorační zkušeností, v případě dětí pediatra, a případně i kriminalisty obeznámeného s drogovou scénou a působením škodlivých kultů a sekt. Taková komise bude na žádost exorcisty nápomocna při rozlišování zvláště obtížných případů.

Komise ať je také k dispozici psychologům či psychiatrům, kteří se ve své praxi setkávají s problematickými spirituálními praktikami, prováděnými mnohdy duchovními osobami, disponujícími přirozenou duchovní autoritou a požívajícími apriorní důvěry ze strany běžných věřících. Psychologové či psychiatři by měli možnost společně konzultovat (případové konference), zvláště u složitějších a sporných případů. Pokud by výše uvedená komise zjistila, že duchovní či jiná osoba zneužívá svou autoritu a není ochotna změnit postoj, navrhla by biskupovi, aby z toho vyvodil pro dotyčného příslušné důsledky. Připomíná se, že pro znalecké posudky odborníků a jejich činnost platí to, co je stanoveno výše v čl. 3 – Exorcismus, č. 13.

5. Kněží a specialisté, kteří budou součástí této skupiny, a všichni, kdo se budou touto oblastí v budoucnu zabývat, ať se účastní příprav a specifických formačních kurzů pravidelně vyhlášených.

6. Nezachování ustanovení tohoto obecného nařízení a jeho nerespektování bude postihováno v souladu s kánony Kodexu kanonického práva a jiných platných předpisů církve.
7. Diecézní biskupové jsou oprávněni vlastní instrukcí (kán. 34) dát pokyny k aplikaci ustanovení tohoto obecně závazného nařízení vzhledem k podmínkám své diecéze.
8. Toto obecně závazné nařízení před vyhlášením podléhá schválení Apoštolského stolce; vyhlášeno je zveřejněním v Aktech České biskupské konference, nabývá účinnosti po uplynutí jednoho měsíce ode dne vyhlášení a je závazné ve všech diecézích na území České republiky, včetně apoštolského exarchátu.

V Praze dne 24. ledna 2018

*Dominik kardinál Duka, OP
předseda České biskupské konference*

L. S.

*P. ThLic. Stanislav Příbyl, Th.D., CSsR
generální sekretář*